

Для збільшення ефективності використання персоналу необхідно звернути увагу і на соціальні аспекти. А саме: покращення побуту, підвищення безпеки життєдіяльності, законодавче скорочення робочого тижня, підвищення гарантії соціальної зайнятості. Також відмітимо, що для покращення трудової дисципліни слід заохочувати працівників. Для цього доцільно використовувати такі заходи: нагороджувати грамотою кращого працівника року, вшановувати працівників в книзі пошани, присвоювати почесні звання, матеріально стимулювати за краще виконану роботу преміями.

Стимулювання працівників дає змогу мотивувати персонал і розвивати їх трудову активність. Також необхідно враховувати те, що в колективі є ті котрі прагнуть розвитку і задля цього самі проявляють ініціативу, а є працівники з меншою мотивацією. Саме дисципліна, врахування індивідуальних особливостей та психології людини, заохочення та задоволення їхніх потреб є гарною мотивацією. Поєднання таких заходів стимулювання персоналу матиме дуже важливе значення в управлінні, і забезпечить трудову активність.

Список використаних джерел:

1. Грішнова О. А. Розвиток персоналу як інвестиційний проект: методичні підходи до визначення ефективності. Регіональні аспекти розвитку і розміщення продуктивних сил України : зб. наук. пр. Тернопіль : Економічна думка. 2004. Вип. 9. С. 19
2. Олійник О. С. Формування, розвиток та ефективність використання персоналу підприємства. *Журнал науковий огляд* № 5 (26), 2016 С.17

Асауленко І. П.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ОСОБЛИВОСТІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ
ПІДПРИЄМСТВОМ**

Головною особливістю успішного сучасного підприємства є його вміння адаптуватися до глобальних трансформацій та можливих криз, у той же час не втрачаючи своєї головної мети – задоволення основних потреб споживача при раціональному та ефективному використанні ресурсів, у результаті чого отримання максимального прибутку та процвітання підприємства. Посилення кризових явищ у світовій економіці, геополітична переорієнтація і реструктуризація вітчизняного промислового сектора в бік імпортозаміщення, зростання конкуренції серед великих організацій обумовлюють необхідність удосконалення системи заходів, спрямованих на формування та розвиток моделі антикризового управління підприємством. У зв'язку з тим, що стан зовнішнього середовища і ринків схильний до різких змін, виникає гостра необхідність розробки нових динамічних технологій антикризового управління підприємствами на основі системного підходу та забезпечення ефективності його функціонування. Актуальність теми обумовлена тим, що сучасне середовище міжнародного менеджменту і маркетингу характеризується надзвичайно високим ступенем складності, динамізму і невизначеності. Саме тому важливість ефективної системи управління, перш за все забезпечення швидкої адаптації

підприємства щодо змін у зовнішньому середовищі та вчасного реагування на них, зростає та актуалізується останнім часом.

Теоретичні та практичні аспекти антикризового управління розглядаються в численних дослідженнях науковців, зокрема цій проблематиці присвячено розробки Іванова Г.П., Короткова А.Е., Пілецька С.Т., Хандій О.О., Чернявського А.Д., Шершньової З.Є. та інших. Антикризове управління традиційно включає в себе три етапи [5]:

1. Докризовий етап. Перший етап антикризового управління – запобігання можливих криз. Цей процес включає в себе:

- стратегічне планування;
- набір і навчання команди антикризового управління;
- проведення моделювання для реалізації стратегічного плану.

2. Кризовий етап. Другий крок – реагування на нього і реалізація плану управління кризою, який був створений в докризовий період. Будь-які дії, які робляться на даному етапі, повинні бути виконані оперативно. Наприклад, в період пандемії багатьма підприємствами було реалізовано політику віддаленої роботи з дому, щоб знизити ризик передачі коронавірусу, як того вимагав уряд.

Очевидно, що заздалегідь нікому не було відомо, як довго доведеться застосовувати цю політику, тому з метою антикризового управління на другому етапі у компанії вже має бути додаток, що підтримує ефективність і безперебійність віддаленої роботи.

3. Посткризовий етап. Заключний етап настає, коли криза проходить або вже пройшла. Однак процес антикризового управління ще триває. На цьому етапі доцільно оцінити застосовані стратегії виходу з кризи, чи були вони ефективними або їх потрібно покращувати. Це допоможе підприємству краще підготуватися до нової кризи в майбутньому.

Основні можливості для вдосконалення управлінської системи необхідно шукати саме в упровадженні нововведень та інноваційних підходів до управління діяльністю підприємства [2]. Так, проаналізувавши поточну готовність підприємства до інновацій, керівник може використовувати такі їх види: процесні, продуктові, аллокаційні [4]. Перші стосуються нововведень у стосунках підприємства з зовнішнім середовищем, другі полягають у освоєнні нових видів діяльності, та треті – у різних сферах реорганізації самого підприємства [1]. Антикризова маркетингова політика повинна використовувати засоби зв'язків з громадськістю, які повинні спрямовуватись на формування позитивного іміджу підприємства, його продукції, ділової культури, що істотно може впливати на мінімізацію кризових наслідків на підприємстві [3]. Варто зазначити, що маркетингова товарна політика повинна розглядатися та розроблятися у взаємозв'язку і взаємообумовленості з інноваційною та інвестиційною політиками підприємства.

Таким чином, результатом антикризового управління може бути збереження всієї системи або її працездатних складових при її оновленні і повернення до стабільного стану, а також її руйнування через наявність об'єктивних причин кризи та неможливості подальшого функціонування і розвитку. Тому управлінцям необхідно наперед відчувати та впроваджувати антикризові інструменти управління, ще до настання загрози та втрати конкурентоспроможності

підприємства і виникнення кризової ситуації, яка у найгіршому своєму прояві загрожує банкрутством. Необхідно постійно оновлювати як маркетингову, інвестиційну так і інноваційну політику підприємства, тим самим адаптуючись до сьогоденного динамічного світу.

Список використаних джерел:

1. Гринько Т.В. Особливості антикризового управління підприємством в сучасних умовах. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка»*. Дніпропетровськ: Біла К.О., 2014. №10/1. Випуск 8 (2). Т. 22. С. 117-122.
2. Гринько Т.В., Гвініашвілі Т.З. Науково-методичне забезпечення управління ризиками інноваційної діяльності на промислових підприємствах. *Економіка та підприємництво: зб. наук. пр.* / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». Київ: КНЕУ, 2017. № 39. С. 267-278.
3. Єсауленко В. А., Аксюта Р.В. Інструменти управління підприємством. *Вісник СHT ННІ Бізнесу і менеджменту ХНТУСГ*, 2020. URL: <http://dspace.khntusg.com.ua/bitstream/123456789/11861/1/27.pdf>.
4. Хандій О. О. Антикризові інструменти управління підприємством: Практичні аспекти реалізації, 2019. URL: https://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/mmi2012_4_186_192.pdf.
5. Piletska S.T., Tkachenko Y.V. (2020) Enterprise Innovative Potential in the System of Anti-Crisis Management. *Accounting and finance*. 2020. URL: <https://search.proquest.com/openview/b402c65fad837d9c5f5e828a04eb239e/1?pq-origsite=gscholar&cbl=2042771>.

Балацька Д. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**СУТНІСТЬ ЕКОНОМІЧНИХ КАТЕГОРІЙ
ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

Фінансове забезпечення підприємств є важливою ланкою здійснення господарської діяльності та сфери державного регулювання усієї фінансової системи держави. Фінансові ресурси підприємств формуються в результаті фінансово-господарської діяльності. Найбільш поширеною формою фінансового забезпечення є самофінансування – отримання такого прибутку, що призведе до необхідності збільшення обсягів відтворення після сплати податків і зборів, що охоплюють рентабельне використання власних ресурсів і витрат в економічному процесі.

Оптимальною структурою загального капіталу є ефективна умова його використання. Використання позикових коштів дозволяє підвищити рентабельність власного капіталу, але негативно впливає на фінансову стабільність компанії. Так, на прикладі залучених кредитних коштів у ТОВ ОВСП «Присамар'є» оборотність позикового капіталу збільшилась на 192 дні (409%), але відповідний коефіцієнт зменшився на 4%. Тому існує визначений ризик у залученні позикового капіталу, що виправдовується тільки тоді, коли прибуток, отриманий від ефективного використання від активів, перевищує процентні ставки по отриманих кредитах.

Інвестування – це довгострокове вкладання наявних коштів з метою одержання вигоди в майбутньому. Інвестиції можуть включати в себе всі види інвестицій майнової та інтелектуальної власності підприємств й інші види діяльності, що може призвести до прибутку.

Бюджетне фінансування, як форма фінансової підтримки – це виділення державних коштів на безоплатну та безповоротну основу. Основними умовами виділення бюджетних